

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

1

2019-12-19

STYR 2019/855

Rektor

Riktlinjer om handläggning av ärenden som rör misstänkt avvikelse från god forskningssed vid Lunds universitet

Dessa riktlinjer träder i kraft den 2020-01-01 och ersätter tidigare föreskrifter från 2018-05-24 (STYR 2018/760).

Med stöd av lag (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (Nedan kallad Lag om ansvar för god forskningssed) samt 1 kap. 17 § högskoleförordningen (1993:100) utfärdar Lunds universitet följande riktlinjer.

Allmänt

1 §

Vid misstanke om avvikelse från god forskningssed ska följande handlägningsordning tillämpas.

Forskning som utförs i avsaknad av etiktillstånd eller andra typer av tillstånd hanteras enligt särskild ordning.

2 §

God forskningssed baseras vid Lunds universitet på fyra grundläggande principer (jfr. *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*, ALLEA 2017):

- *Tillförlitlighet* i fråga om att säkerställa forskningens kvalitet, vilket avspeglas i design, metod, analys och utnyttjande av resurser.
- *Ärlighet* i fråga om att utveckla, genomföra, granska samt rapportera och informera om forskning på ett öppet, rättvist, fullständigt och objektivt sätt.
- *Respekt* för kolleger, forskningsdeltagare, samhälle, ekosystem, kulturarv och miljö.
- *Ansvarighet* för forskningen från idé till publicering, för ledning och organisation, för utbildning, tillsyn och mentorskap samt för dess vidare konsekvenser.

Vid Lunds universitet rekommenderas att forskning genomförs enligt följande (jfr. *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*, ALLEA 2017):

- Forskarna tar hänsyn till de senaste rönen när de utvecklar sina forskningsidéer.
- Forskarna utformar, utför, analyserar och dokumenterar forskningen på ett noggrant och väl övervägt sätt.

- Forskarna använder forskningsmedel på ett korrekt och ansvarsfullt sätt.
- Forskarna publicerar sina resultat och tolkningar på ett öppet, ärligt, transparent och korrekt sätt, och respekterar konfidentialitet rörande uppgifter och resultat när det finns legitima krav på detta.
- Forskarna rapporterar sina resultat på ett sätt som överensstämmer med den standard som gäller för vetenskapsfältet och som i tillämpliga fall kan verifieras och reproduceras.

Definitioner

3 §

Med oredlighet i forskning avses enligt 2 § Lag om ansvar för god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

4 §

Med andra avvikelser från god forskningssed avses andra förseelser än de som nämns i 3 § som riskerar att skada eller skadar forskningsprocessens, forskningens eller forskares integritet och som utförs med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Exempel på andra avvikelser från god forskningssed är bland annat:

- att oberättigat hävda författarskap, oberättigat utesluta någon från medförfattarskap eller göra andra avsteg från publiceringsetik,
- att försvåra vetenskaplig eller forskningsetisk granskning, exempelvis genom att undanhålla bakgrundsmaterial eller genom att inte på ett betryggande sätt bevara data från studier,
- att förmå eller att söka påverka någon till handlingar som faller under avvikelse mot god forskningssed,
- att utöva vedergällning mot person som har rapporterat eller framfört information eller misstankar om avsteg från god forskningssed,
- att anmäla misstanke som endast syftar till att misskreditera någon annan,
- att använda forskningsmaterial i strid med ingångna avtal eller överenskommelser,
- att obehörigt använda information given i förtroende,
- att ge vilseledande uppgifter om en persons insats i forskningen,
- att förstöra prover eller på annat sätt fördärva annan forskares pågående arbete.

Prövning av misstänkt avvikelse från god forskningssed

5 §

Misstanke om oredlighet i forskning prövas enligt särskild ordning av den nationella Nämnden för prövning av oredlighet i forskning i enlighet med 7 § Lag om ansvar för god forskningssed och hanteras vid Lunds universitet i enlighet med 10 – 11 §.

6 §

Misstanke om andra avvikelser från god forskningssed prövas i enlighet med 12 – 19 §.

7 §

I den mån en anmälan innehåller misstankar om både oredlighet i forskning och andra avvikelser från god forskningssed ska universitetet låta pröva den del som rör andra avvikelser från god forskningssed.

8 §

Misstanke om avvikelse från god forskningssed ska omgående anmälas skriftligen till rektor vid Lunds universitet eller anmälas i enlighet med 10 § nedan.

Berörd fakultetsledning eller motsvarande ska skyndsamt informeras om framförda misstankar om avvikelse från god forskningssed.

Berörd fakultet eller motsvarande ska tillse att berörd person/berörda personer får det stöd som kan fordras i samband med de påfrestningar som kan uppstå vid ärenden gällande misstankar om avvikelse från god forskningssed.

De forskningsfinansiärer som ställt det som krav ska skyndsamt informeras om framförda misstankar om avvikelse från god forskningssed.

9 §

Prövning av avvikelse från god forskningssed får inte grundas på omständigheter som är äldre än tio år när ärendet inleds; om det inte finns särskilda skäl för en prövning.

*Prövning av oredlighet i forskning***10 §**

Om misstanken bedöms gälla att oredlighet i forskning har förekommit i universitetets verksamhet ska ärendet överlämnas för prövning av den nationella *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning* i enlighet med lag om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

11 §

Enligt 12 § Lag om ansvar för god forskningssed ska universitetet lämna de upplysningar och handlingar om forskningen som den nationella *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning* begär och ge tillgång till datorer och annan utrustning som har använts vid forskningen.

*Prövning av andra avvikelser från god forskningssed***12 §**

För utredning av misstänkta andra avvikelser från god forskningssed ansvarar vid Lunds universitet *Nämnden för utredning av avvikelser från god forskningssed*, nedan kallad *Nämnden*.

Nämnden består av förvaltningschefen, en jurist vid juridiska avdelningen och tre lärarrepresentanter med hög vetenskaplig kompetens och integritet, vilka ska vara anställda vid Lunds universitet.

Förvaltningschefen ingår alltid i Nämnden. Övriga ledamöters mandattid är tre år och kan förnyas.

Lärarrepresentanterna i Nämnden utses av rektor efter hörande av universitetets fakulteter. En av lärarrepresentanterna är ordförande i Nämnden. Rektor beslutar vem av de tre som ska vara ordförande. En jurist vid juridiska avdelningen utses av rektor efter förslag från universitetets chefsjurist. Vid behov kan rektor besluta att tillfälligt ersätta någon av Nämndens ledamöter (inklusive ordföranden). Nämnden kan besluta att ge personer närvaro- och yttranderätt avseende enskilda ärenden.

Nämnden är beslutför när minst tre ledamöter är närvarande.

När en doktorand är anmälare av ett ärende eller föremål för utredning ska en studentrepresentant som utses av Lunds universitets studentkårer ges närvaro- och yttranderätt.

Nämnden ska biträdas av en tjänsteman.

Universitetets fakulteter eller motsvarande ska efter framställan från Nämnden biträda Nämnden i dess arbete enligt lämnade önskemål. Fakultetens dekan eller motsvarande ansvarar för att så sker.

Vid utredningen ska Nämnden i enlighet med förvaltningslagens regler om jäv se till att inga intressekonflikter finns.

13 §

Först ska Nämnden låta göra en förberedande undersökning och därefter – om universitetet anser att det föreligger skäl för detta – föreslå rektor att en fullständig utredning bör göras. Nämnden ansvarar för att den fullständiga utredningen utförs.

Om Nämnden finner det uppenbart att de anmälda misstankarna om andra avvikelser från god forskningssed saknar grund, kan Nämnden föreslå rektor att avskryva anmälan utan vidare åtgärd, dvs. utan att Nämnden först gjort en förberedande undersökning.

Nämnden kan under pågående utredning inhämta uppgifter från andra myndigheter samt vid behov besluta om att överlåta delar av utredningen till andra myndigheter, exempelvis gällande anmälan om tillsyn.

Förberedande undersökning

14 §

För den förberedande undersökningen ansvarar Nämnden.

15 §

Den förberedande undersökningen ska genomföras skyndsamt och med iakttagande av största möjliga skydd av den personliga integriteten för både den som misstänks för andra avvikelser från god forskningssed och den som framför anklagelsen.

Vid den förberedande undersökningen ska fakta i ärendet insamlas och den som anmälts beredas tillfälle att muntligt eller skriftligt yttra sig över anmälan och övriga uppgifter som tillförts ärendet av någon annan än den som anmälts. Även andra personer kan komma att behöva höras under undersökningen.

Under den förberedande undersökningen ska Nämnden vid behov anlita ämnessakkunnig.

När personer hörs muntligen i den förberedande undersökningen ska tjänsteanteckning upprättas, vilken ska återge vad personen uppgett.

16 §

Rektor ska efter det att den förberedande undersökningen är avslutad avgöra om omständigheterna är sådana

- a) att ärendet ska lämnas utan vidare åtgärd, eller
- b) att en fullständig utredning ska utföras, eller
- c) att, i fall en fullständig utredning är uppenbart obehövlig, andra avvikelser från god forskningssed förelegat.

*Fullständig utredning***17 §**

För den fullständiga utredningen ansvarar Nämnden.

18 §

Den fullständiga utredningen ska genomföras skyndsamt och med iakttagande av största möjliga skydd av den personliga integriteten för både den som misstänks för andra avvikelser från god forskningssed och den som framför anklagelsen.

Nämnden ska vid den fullständiga utredningen biträdas av minst två ämnessakkunniga knutna till andra lärosäten.

Nämnden ska ge den som anmälts och den som gjort anmälan möjlighet att uttala sig inför Nämnden. Den som anmälts har rätt att närvara när anmälaren uttalar sig inför Nämnden, om inte särskilda skäl talar emot det. Den som anmälts ska ges möjlighet att yttra sig över det som anmälaren uppger vid sammanträdet. Nämnden kan om den finner det lämpligt besluta att den som gjort anmälan är närvarande då den anmälde uttalar sig inför nämnden.

När personer hörs muntligen i utredningen ska tjänsteanteckning upprättas, vilken ska återge vad personen uppgett.

19 §

Rektor ska efter det att den fullständiga utredningen är avslutad avgöra om omständigheterna är sådana att andra avvikelser från god forskningssed förelegat eller ej.

Uppföljning och åtgärd

20 §

I de fall en person gjort sig skyldig till avvikelse från god forskningssed, enligt beslut som fattats av den nationella Nämnden för granskning av oredlighet i forskning rörande oredlighet i forskning eller beslut som fattats av universitetet rörande andra avvikelser från god forskningssed, ska direkt information lämnas till berörd del av forskarsamhället. Hur informationen ska lämnas bedöms efter omständigheterna i det enskilda fallet.

21 §

Eventuella åtgärder som behöver vidtas med anledning av beslut rörande avvikelse från god forskningssed hanteras av berörd fakultet och återrapporteras till Nämnden. Eventuell åtgärd kan bland annat bedömas med utgångspunkt i hur förseelsen skadat forskningsprocesserna, försämrat relationerna mellan forskare, undergrävt tilliten till och trovärdigheten hos forskningen, utgjort ett slöseri med resurser eller har utsatt föremålen för forskningen, användarna, samhället och miljön för onödig skada. Förseelsen ska också sättas i relation till anställningen vilket hanteras enligt särskild ordning.

I de fall som rör konstaterad oredlighet i forskning ska en återrapportering rörande åtgärder ske till den nationella Nämnden för prövning av oredlighet i forskning i enlighet med 13 § i Lag om ansvar för god forskningssed.

22 §

I enlighet med 18 § högskoleförordningen ska en redovisning av de ärenden som prövats rörande andra avvikelser från god forskningssed årligen lämnas till den nationella Nämnden för prövning av oredlighet i forskning.

23 §

Vad gäller tjänstefel enligt 20 kap brottsbalken (1962:700) eller tjänsteförseelse enligt 14 § lag (1994:260) om offentlig anställning ska beslut om ärendets överlämnande till Statens ansvarsnämnd i fråga om professorer fattas av rektor. Ansvarsnämnden fattar därefter beslut om huruvida disciplinära åtgärder ska vidtas eller om ärendet ska anmälas till åtal.

Vad gäller tjänstefel eller tjänsteförseelse begången av övrig personal, fattas beslut om disciplinära åtgärder eller om ärendet ska lämnas till åtal av universitetets personalansvarsnämnd.